

Neljapäev, 12. september 2013

16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, ELi sotsiaalpartneritele ning liikmesriikide parlamentidele.

P7_TA(2013)0387

Saatjata alaealiste olukord ELis

Euroopa Parlamendi 12. septembri 2013. aasta resolutsioon saatjata alaealiste olukorra kohta Euroopa Liidus 2012/2263(INI)

(2016/C 093/26)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 3,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 67 ja 79,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta sätteid, eriti selle artiklit 24,
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning selle juurde kuuluvaid protokolle,
- võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktikat,
- võttes arvesse komisjoni 6. mai 2010. aasta teatist Euroopa Parlamendile „Saatjata alaealisi käsitlev tegevuskava (2010–2014)” (COM(2010)0213),
- võttes arvesse komisjoni 28. septembri 2012. aasta aruannet Euroopa Parlamendile ja nõukogule pealkirjaga „Vahearuanne saatjata alaealisi käsitleva tegevuskava rakendamise kohta” (COM(2012)0554),
- võttes arvesse komisjoni 20. aprilli 2010. aasta teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele „Stockholmi programmi rakendamise tegevuskava” (COM(2010)0171),
- võttes arvesse oma 25. novembri 2009. aasta resolutsiooni komisjoni teatise kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala kodanike teenistuses – Stockholmi programm” ⁽¹⁾,
- võttes arvesse ELi suuniseid, mis käsitlevad naiste- ja tüdrukutevastast vägivalda ja nende igasuguse diskrimineerimise vastu võitlemist,
- võttes arvesse justiits- ja siseküsimuste nõukogu 3018. istungil vastu võetud 3. juuni 2010. aasta järeldusi saatjata alaealiste kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK ⁽²⁾,

⁽¹⁾ ELT C 285 E, 21.10.2010, lk 12.

⁽²⁾ ELT L 315, 14.11.2012, lk 57.

Neljapäev, 12. september 2013

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta direktiivi 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/629/JSK ⁽¹⁾, ja komisjoni teatist „Inimkaubanduse kaotamist käsitlev ELi strateegia aastateks 2012–2016”,
- võttes arvesse varjupaigaküsimusi käsitlevaid direktiive, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiivi 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule ⁽²⁾, nõukogu 27. jaanuari 2003. aasta direktiivi 2003/9/EÜ, millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded ⁽³⁾, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiivi 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse komisjoni ettepanekuid Euroopa ühise varjupaigastüsteemi meetmete reformimiseks, eelkõige muudetud ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu nõuded (uuesti sõnastatud) (COM(2011)0320), ning muudetud ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise ühise menetluse kohta (uuesti sõnastatud) (COM(2011) 0319) ning ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (uuesti sõnastatud) (COM(2008)0820),
- võttes arvesse nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiivi 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrust (EÜ) nr 862/2007, mis käsitleb ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse statistikat ⁽⁶⁾;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2007. aasta otsust nr 779/2007/EÜ, millega luuakse ajavahemikuks 2007–2013 üldprogrammi „Põhiõigused ja õigusasjad” raames eriprogrammi laste, noorte ja naiste vastu suunatud vägivalda ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks ning ohvrite ja riskirühmade kaitsmiseks (Daphne III programm) ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse komisjoni 23. veebruari 2011. aasta teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule pealkirjaga „Hinnang ELi tagasisivõtulepingutele” (COM(2011)0076),
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu dokumente, eriti parlamentaarse assamblee resolutsiooni 1810 (2011) saatjata laste Euroopasse saabumise, seal viibimise ja sealt tagasipöördumisega seotud probleemide kohta, liikmesriikidele suunatud ministrite komitee soovitus, milles käsitletakse saatjata alaealiste rändajate elu kavandamist (CM/Rec(2007)9), ning ministrite komitee kahtekümnet suunist sunniviisilise tagasisaatmise kohta (CM(2005)40),
- võttes arvesse laste õigusi käsitlevaid rahvusvahelisi akte, eelkõige ÜRO lapse õiguste konventsiooni, eriti selle artiklit 3 ning ÜRO Lapse Õiguste Komitee üldiseid märkusi, eelkõige üldist märkust nr 6 (2005) saatjata alaealiste kohtlemise kohta ja saatjata laste kohtlemise kohta väljaspool päritoluriiki,

⁽¹⁾ ELT L 101, 15.4.2011, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 337, 20.12.2011, lk 9.

⁽³⁾ ELT L 31, 6.2.2003, lk 18.

⁽⁴⁾ ELT L 348, 24.12.2008, lk 98.

⁽⁵⁾ ELT L 251, 3.10.2003, lk 12.

⁽⁶⁾ ELT L 199, 31.7.2007, lk 23.

⁽⁷⁾ ELT L 173, 3.7.2007, lk 19.

Neljapäev, 12. september 2013

- võttes arvesse ÜRO pagulaste ülemvoliniku 1997. aasta direktiive varjupaika taotlevate saatjata alaealiste kohtlemise üldpõhimõtete ja menetluse kohta,
 - võttes arvesse ÜRO naiste diskrimineerimise likvideerimise komitee üldist soovitus nr 19, mis võeti vastu 1992. aastal,
 - võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 1993. aasta detsembris vastu võetud deklaratsiooni naistevastase vägivalda likvideerimise kohta, mis on esimene rahvusvaheline inimõigustealane dokument, kus käsitletakse ainult naiste vastu suunatud vägivalda,
 - võttes arvesse rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni täiendavat naiste ja lastega kaubitsemise ning muu inimkaubanduse ärahoidmise ja selle kuriteo eest karistamise protokoll, li,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 48,
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit ja arengukomisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdsuslikkuse komisjoni arvamusi (A7-0251/2013),
- A. arvestades, et igal aastal saabuvad tuhanded kolmandate riikide kodanikest või kodakondsuseta alla 18-aastased lapsed üksi ELi territooriumile või jäetakse üksi pärast ELi territooriumile sisenemist;
- B. arvestades, et mitmel pool maailmas käimas olevad konfliktid ja jätkuv majanduskriis on toonud kaasa saatjata alaealiste arvu hüppelise kasvu;
- C. arvestades, et saatjata alaealiste saabumisel on mitmeid põhjuseid: sõjad, vägivald, nende põhiõiguste rikkumine, soov taasühineda pereliikmetega, loodusõnnetused, vaesus, inimkaubandus, ärakasutamine jms;
- D. arvestades, et erilist tähelepanu tuleks pöörata inimkaubanduse ohvriks langenud saatjata lastele, kuna nemad on eriti haavatavas olukorras ja vajavad erilist abi ja toetust;
- E. arvestades, et suurel arvul alaealiste saabumine on põhjustatud sundabieludest ja et Euroopa Liit peab kohustuma veel rohkem võitlema selle nähtuse vastu;
- F. arvestades, et alaealised on juba iseenesest äärmiselt haavatavas olukorras ning et tuleb tagada nende põhiõiguste austamine;
- G. arvestades, et Euroopa Liidu lepingu, Euroopa Liidu põhiõiguste harta ja ÜRO lapse õiguste konventsiooni kohaselt on Euroopa Liidul ja liikmesriikidel kohustus kaitsta laste õigusi;
- H. arvestades, et Stockholmi programmis seati prioriteediks saatjata alaealiste kaitse;
- I. arvestades, et saatjata alaealiste vastuvõtt ja nendega tegelemine on riigiti erinev ja ühtlustamata ning puudub võrdsel tasemel ja tõhus kaitsetase;
- J. arvestades, et tagada tuleb saatjata sisserändajatest tüdrukute ja poiste sooline võrdsuslikkus ning inimõiguste võrdne kaitse, ning arvestades, et eritähelpanu tuleb pöörata tüdrukute inimõiguste rikkumisele ning piisava toe pakkumisele ja asjakohaste meetmete võtmisele;
- K. arvestades arvukaid laste kadumise juhtumeid varjupaigataotlejate majutus- ja vastuvõtukeskustest;

Neljapäev, 12. september 2013

Üldised soovitused

1. tuletab meelde, et saatjata alaealine on eelkõige potentsiaalselt ohustatud laps ning et liikmesriigid ja Euroopa Liit peaksid selles küsimuses juhinduma lastekaitsest ja mitte sisserändepoliitikast, austades seega lapse parimate huvide keskset põhimõtet; tuletab meelde, et lapsena ja seega alaealisena tuleb käsitleda eranditult iga isikut, kes on alla 18-aastane; juhib tähelepanu asjaolule, et saatjata alaealised, eriti tüdrukud, on raskuste ja probleemide suhtes kaks korda haavatavamad kui muud alaealised; märgib, et nad on seda haavatavamad, et neil on samasugused vajadused nagu muudel alaealistel ja muudel põgenikel, kellel neil on sarnased kogemused; rõhutab, et tüdrukud ja naised on eriti haavatavad oma õiguste rikkumise suhtes kogu rändeprotsessi ulatuses ning et saatjata tüdrukud on eriti ohustatud, kuna nad on sageli seksuaalse ärakasutamise, kuritarvituse ja vägivalda esmaseks sihtmärgiks; juhib tähelepanu asjaolule, et saatjata alaealisi koheldakse ELis ametivõimude poolt sageli kurjategijatena, kes on rikkunud immigratsiooniseadusi, mitte kui üksikisikuid, kellel on nende vanusest ja konkreetselt olukorrast tulenevad õigused;
2. tuletab samuti meelde, et kõikide lastega seotud meetmete puhul, mida võtavad avalik-õiguslikud asutused või eraõiguslikud institutsioonid, tuleb mis tahes kaalutlustest ettepoole seada lapse parimad huvid, nagu on ette nähtud õigusaktides ja kohtupraktikas; palub komisjonil ergutada lapse parimaid huvisid käsitlevate ELi õiguslike sätete nõuetekohast rakendamist ja esildada strateegilised suunised, tuginedes parimale tavale, kohtupraktikale ja ÜRO Lapse Õiguste Komitee üldisele märkusele nr 6 (2005) saatjata alaealiste kohtlemise kohta ja saatjata laste kohtlemise kohta väljaspool päritoluriiki, ning hinnata näitajate ja kriteeriumite kogumi põhjal, milles seisnevad lapse parimad huvid; palub komisjonil rakendada seadusandlikke ja muid kui seadusandlikke meetmeid, et tagada laste ja saatjata alaealiste asjakohane kaitse, eelkõige selleks, et täiustada meetodeid püsivate lahenduste leidmiseks;
3. mõistab teravalt hukka saatjata alaealiste kaitse puudulikkuse Euroopa Liidus ning taunib neile alaealistele sageli osaks saavaid raskeid vastuvõtutingimusi ja nende põhiõiguste rohkeid rikkumisi teatavates liikmesriikides;
4. peab tungivalt vajalikuks, et EL ja liikmesriigid leiaksid kiiresti sidusa lahenduse, kuidas kaitsta saatjata alaealisi, austades täielikult nende põhiõigusi; avaldab tunnustust liikmesriikidele, kes on otsustanud osaleda ÜRO lapse õiguste konventsiooni fakultatiivprotokollis, mis käsitleb õigusliku kaitse tagamist lastele ärakasutamise halvimate vormide eest;
5. tunneb heameelt selle üle, et Euroopa Komisjon võttis 2010.–2014. aastaks vastu saatjata alaealisi käsitleva tegevuskava; peab seejuures kahetsusväärseks, et komisjoni käsitus ei tugine suuremal määral nende alaealiste põhiõiguste kaitsele, ja usub jätkuvalt, et olemasolevatest meetmetest ei piisa ning saatjata alaealiste laialdase kaitse jaoks on vaja täiendavaid meetmeid; tuletab meelde, et ELi saatjata alaealisi käsitleva tegevuskava üks eesmärke ELi ja liikmesriikide jaoks oli käsitleda rände esmaseid põhjusi ning hõlmata saatjata alaealiste küsimus arengukoostöösse, aidates sellega luua lastele turvalist keskkonda oma päritoluriigis üleskasvamiseks; rõhutab, et on vaja edasi arendada saatjata alaealisi käsitleva ELi poliitika ennetavat mõõdet, keskendudes rohkem vaesuse vähendamise, tervishoiu- ja tööhõivepoliitika, inimõiguste ja demokraatiseerimise ning konfliktijärgsete taastamistöödega seotud jõupingutustele; on arvamusel, et saatjata alaealiste põhiõiguste tegelikult tugevdamiseks peab EL tegema rohkem kui komisjoni esitatud tegevuskavas ette nähtud; rõhutab eelkõige vajadust parandada seadusliku eestkostja seisundit ELis ja partnerriikides ning peab ülimalt oluliseks, et koostöös päritoluriikide ja kõigi transiitriikidega koostataks järelevalvekava, mis tagaks pärast lapse päritoluriiki tagasisaabumist tema nõuetekohase kaitse ja taasintegreerimise;
6. peab kahetsusväärseks, et saatjata alaealisi käsitlevad Euroopa õigusaktide sätted on killustatud, ning palub komisjonil tungivalt koostada käsiraamat, milles oleks koondatud need erinevad õiguslikud alused ja mis oleks suunatud liikmesriikidele ning kõikidele praktikutele, et lihtsustada sätete õiget rakendamist liikmesriikides ja tugevdada saatjata alaealiste kaitset;
7. mõistab hukka asjaolu, et saatjata alaealiste kohta puuduvad usaldusväärsed ametlikud statistilised andmed; palub liikmesriikidel ja komisjonil täiustada statistiliste andmete kogumist saatjata alaealiste kohta, kaasa arvatud vanuse ja soo kohta, et parandada andmekogude võrreldavust kõigi ELi liikmesriikide vahel, luua igas liikmesriigis kooskõlastatud andmete kogumise ja jagamise meetod, tagades samas isikuandmete kaitse, kasutades selleks riiklike kontaktisikute

Neljapäev, 12. september 2013

nimekirja ja platvorme, mis koondaks kõiki saatjata alaealistega tegelevaid osapooli; samuti kasutada paremini olemasolevaid vahendeid statistika kogumiseks ELi tasandil, nagu Eurostat, Frontex, Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet ja Euroopa rändevõrgustik (EMN); rõhutab, et niisuguste andmete kogumise eesmärk on olukorda paremini mõista, parandada saatjata alaealiste kaitset ja vastata paremini nende vajadustele; kutsub komisjoni, liikmesriike, Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituuti ning rahvusvahelisi ja valitsusväliseid organisatsioone üles tegema täiendavad jõupingutusi täpsete, soopõhiselt liigendatud andmete kogumisel, jälgimisel ja vahetamisel, et saada ammendav ülevaade saatjata tüdrukute arvust ning olla võimeline uurima selle rühma erivajadusi, et pakkuda neile toetust ja rakendada erimeetmeid nende vajaduste rahuldamiseks ning vahetada parimaid tavasid olukorra parandamiseks;

8. tuletab meelde, et EL ja liikmesriigid peaksid seadma sisse koostöö kolmandate päritolu- ja transiidiriikidega küsimustes, mis puudutavad saatjata alaealisi, nende põhiõiguste kaitset ja püsivate lahenduste leidmist, perede otsimist, järelevalve all tagasipöördumist ja tagasivõtmist, kui see on lapse parimates huvides, perekonnasidemete taastamist ja taasintegreerumist; nõuab ka täiustatud koostööd kolmandate päritolu- ja transiidiriikidega küsimustes, mis puudutavad inimkaubanduse ennetamist ja selle vastast võitlust, eeskätt lastega seotud inimkaubandust ja alaealiste ekspuuteerimist, ebaseadusliku sisserände ärahoidmist, naistevastast vägivalda, nt sundabielusid, sealhulgas korrapäraste dialoogide raames, mida Euroopa Liit nende riikidega peab, ning Euroopa välisestuse tegevuse raames palub komisjonil ja liikmesriikidel kaasata lastekaitse ja saatjata alaealiste küsimus arengu- ja koostööpoliitikasse; rõhutab ELi immigratsiooni, varjupaigaküsimusi ja laste (nii ELi kui ka kolmandate riikide alaealiste) õigusi käsitleva poliitika ühtse arengu olulisust, võttes arvesse selle mõju arenguriikidele; tuletab meelde Lissaboni lepinguga sätestatud kohustust tagada poliitikavaldkondade arengusidus; kutsub komisjoni, liikmesriike ja kolmandaid riike üles toetama saatjata alaealiste päritolu-, transiidi- ja sihtriikides kampaaniate korraldamist, et tõsta üldsuse teadlikkust laste rändega seotud riskidest, eelkõige alaealiste ärakasutamisest ja organiseeritud kuritegevusest; rõhutab, et isikliku ja perekondliku tausta uurimine on väga oluline, et teada alaealise päritolu ja töötada sellest lähtuvalt välja individuaalne kava saabumisi riiki integreerimiseks või päritoluriiki taasintegreerimiseks;

9. tuletab meelde, et inimkaubanduse vastu võitlemine on esmase tähtsusega samm, kuna alaealised, eeskätt tüdrukud, on eriti ohustatud inimkaubandusest, soopõhisest vägivaldast ja ekspuuteerimisest, eelkõige tööalasest ja seksuaalsest ärakasutamisest ning kuritarvitamisest; juhib tähelepanu asjaolule, et on vaja kasutusele võtta tõhusad mehhanismid inimkaubanduse, tööalase ja seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamisega seotud juhtumite ennetamiseks, tuvastamiseks, nendest teatamiseks, uurimisele esitamiseks, uurimiseks, käsitlemiseks ja järelevalveks, ning et ka kolmandates riikides tuleb võtta meetmeid, et võidelda inimkaubanduse algpõhjuste vastu; palub sellega seoses komisjonil ja liikmesriikidel olla väga valvas ja rakendada tõhusalt direktiivi 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset, direktiivi 2011/93/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust ning direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded; kutsub liikmesriike ja ELi üles tugedama politsei ja kohtute koostööd ning tegema koostööd ELi inimkaubandusevastase võitluse koordinaatoriga, et tuvastada võimalikud ohvrid, tõsta üldsuse teadlikkust ja võidelda inimkaubanduse vastu; väljendab heameelt, et inimkaubanduse kaotamist käsitlev ELi strateegia aastateks 2012–2016 on lõpuks vastu võetud, ning on eriti rahul sätetega, mis käsitlevad lastekaitse süsteemide suuniste väljatöötamise rahastamist ja parimate tavade jagamist; tuletab liikmesriikidele meelde ÜRO lapse õiguste konventsiooni artiklit 11, milles kutsutakse riike üles võtma meetmeid laste ebaseadusliku mujale viimise vastu võitlemiseks; kutsub liikmesriike üles töötama koostöös kolmandate riikidega, et tegeleda laste salaja üle piiri toimetamise kasvava probleemiga; nõuab tungivalt, et liikmesriigid võtaksid salaja üle piiri toimetajad kohtulikule vastutusele ning rakendaksid võimalusel asjakohaseid ja võrreldavaid sanktsioone; väljendab muret paljude saatjata alaealiste pärast, kes elavad salaja ELis ning kes on ärakasutamise ja kuritarvitamise suhtes eriti haavatavad; kutsub liikmesriikide ametiasutusi ja kodanikuühiskonna organisatsioone üles koos töötama ning võtma kõiki vajalikke meetmeid, et tagada nende kaitse ja väärikus;

10. peab kahetsusväärseks, et lastekaitse on võrreldes teiste humanitaarvaldkondadega märkimisväärselt ja pidevalt alarahastatud; palub, et komisjon võtaks Euroopa Varjupaiga- ja Rändefondis eraldi arvesse saatjata alaealisi, et anda pikaajalisi tagatise laste kaitse osas, sh nendes osades, mis puudutavad põgenikke, varjupaiga taotlejaid, välispiire ja tagasipöördumist, samuti tuleb saatjata alaealisi eraldi silmas pidada Euroopa Sotsiaalfondis, eelkõige selleks, et toetada

Neljapäev, 12. september 2013

enim puudutatud piirkondi; on seisukohal, et tuleks tagada eelkõige nende programmide piisav pikaajaline rahastamine, mis on suunatud saatjata alaealiste tuvastamisele, asjakohasele vastuvõtule, kaitsele, seaduslike eestkostjate määramisele, perekonnaliikmete otsimisele, ümberasustamisele ja taasintegreerimisele, samuti piirivalvurite ja ametiasutuste koolitamisele;

Strateegilised suunised

11. palub komisjonil koostada kõigile liikmesriikidele strateegilised suunised, mis põhinevad parimatel tavadel, on esitatud ühiste miinimumnõuetena ja milles on käsitletud protsessi iga etappi alates alaealise saabumisest liidu territooriumile kuni tema jaoks püsiva lahenduse leidmiseni, et tagada talle piisav kaitse; kutsub liikmesriike üles võtma vastu riiklik strateegia saatjata alaealiste küsimuses, tuginedes neile strateegilistele suunistele, ning nimetama riiklik kontaktpunkt, mis on vastutav nende meetmete koordineerimise ja rakendamise eest; palub, et komisjon jälgiks koos asutatud eksperdirühmaga liikmesriikide olukorda ja võetavaid meetmeid ning esitaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule kord aastas aruande;

12. tuletab meelde, et ühelegi lapsele ei tohi keelata sissepääsu ELi territooriumile, ning rõhutab, et liikmesriigid peavad täitma rahvusvahelisi ja Euroopa kohustusi, mida riik peab oma jurisdiktsiooni all oleva lapse suhtes kohaldama ilma meelevaldsete piiranguteta; tuletab ka meelde, et ühtegi last ei tohi liikmesriigi piirilt lihtmenetluse korras tagasi saata;

13. nõuab tungivalt, et liikmesriigid järgiksid rangelt ja eranditeta esmast kohustust mitte kunagi alaealist kinni pidada; taunib asjaolu, et muudetud ettepanekus võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtmise standardid, ei keelustatud saatjata alaealise varjupaigataotleja kinnipidamist, ning nõuab tungivalt, et liikmesriigid austaksid direktiivis sätestatud erandolukordade võrdlusalust; palub komisjonil valvata äärmiselt hoolikalt alaealiste kinnipidamist käsitlevate ühenduse sätete rakendamise järele, lähtudes kohtupraktikast; nõuab tungivalt, et liikmesriigid paigutaksid alaealised spetsiaalsetesse lastekodudesse, võttes arvesse nende vanust ja sugu;

14. on seisukohal, et iga liikmesriik vastutab saatjata alaealiste tuvastamise eest; palub liikmesriikidel suunata saatjata alaealine viivitamata eriasutustesse, nagu sotsiaal- ja haridusasutused, mis peavad ühelt poolt hindama iga alaealise konkreetset olukorda ja vajadust kaitse järele, arvestades eelkõige tema rahvust, haridust, etnilist, kultuurilist ja lingvistilist tausta ning haavatavuse astet, ning teiselt poolt andma alaealisele viivitamata kogu vajaliku teabe tema õiguste, kaitse, juriidiliste ja abisaamise võimaluste kohta, samuti menetluste ja nende mõju kohta, ning tegema seda alaealisele arusaadavas keeles ja vormis; kutsub liikmesriike üles jagama parimaid tavasid selle kohta, kuidas selgitada lastele lapsesõbralikult asjaomaseid menetlusi ja nende õigusi; kutsub sellega seoses liikmesriike üles pöörama erilist tähelepanu ja kehtestama erimeetmed erilist kaitset vajavate saatjata alaealiste tuvastamiseks, vastuvõtmiseks ja kaitsmiseks, eelkõige nende saatjata alaealiste, kes on sattunud inimkaubanduse ohvriks, pakkudes neile vajalikku abi ja kaitset vastavalt direktiivile 2011/36/EL;

15. mõistab hukka mõnedes liikmesriikides vanuse kindlaksmääramiseks kasutatavad sobimatud ja liigselt sekkuvad meditsiinilised meetodid, mis võivad olla traumeerivad, ning luude küpsuse või hammaste mineraliseerumise hindamisel põhinevad meetodid, mis on vastuolulised ja suure veamarginaaliga; palub, et komisjon lisaks strateegilistesse suunistesse parimatel tavadel põhinevad ühtsed standardid vanuse kindlaksmääramise meetodite kohta, mis peaks koosnema mitmeplaanisest ja multidistsiplinaarsest hindamisest ning mida tuleks läbi viia teaduslikul, turvalisel, lapsega arvestaval ja õiglasel viisil, erilise tähelepanuga tüdrukute puhul, ning mida peaksid teostama sõltumatud, kvalifitseeritud arstid ja eksperdid; tuletab meelde, et vanuse hindamisel tuleb austada lapse õigusi ja füüsilist puutumatust, samuti inimväärikust, ning et kahtluse korral tuleb alati otsustada alaealise kasuks; tuletab ka meelde, et meditsiinilist läbivaatust tuleks teostada ainult siis, kui muud vanuse kindlaksmääramise meetodid on ammendunud, ning et sellise hindamise tulemusi peab olema võimalik vaidlustada; väljendab heameelt Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti (EASO) tegevuse üle selles valdkonnas, millest tuleks lähtuda kõikide alaealistega tegelemisel;

Neljapäev, 12. september 2013

16. palub, et niipea kui saatjata alaealine saabub liikmesriigi territooriumile ja seniks, kuni ei ole leitud püsivat lahendust, määraksid liikmesriigid talle eestkostja või isiku, kelle ülesanne on saata, abistada ja esindada alaealist kõikides menetlustes ja tagada, et alaealine saaks kõikides menetlustes kasutada oma õigusi, ning nõuab, et alaealist teavitataks vastutava isiku määramisest viivitamata; nõuab lisaks, et vastav isik oleks läbinud koolituse probleemide teemal, millega saatjata alaealised kokku puutuvad, samuti lastekaitse ja laste õiguste, varjupaiga- ja migratsiooniõiguse teemal, ning et ta tegutseks täiesti sõltumatult; on seisukohal, et need isikud peaksid saama pidevat asjakohast koolitust ning neid tuleks regulaarselt ja sõltumatult kontrollida; palub, et komisjon lisaks strateegilistesse suunistesse parimatel tavadel põhinevad ühtsed standardid nende isikute volituste, ülesannete, omaduste, oskuste ja koolituse kohta;

17. palub liikmesriikidel tagada, et ametnikud ja personal, kes puutuvad tõenäoliselt kokku saatjata alaealistega, sealhulgas inimkaubanduse ohvritega, oleksid vastavalt kvalifitseeritud ja koolitatud, et nad suudaksid selliseid juhtumeid ära tunda ja nendega nõuetekohaselt tegeleda, samuti palub liikmesriikidel anda sellisele personalile vajalikku koolitust saatjata alaealiste erivajaduste ja laste õiguste, laste käitumise ja psühholoogia, samuti varjupaiga- ja migratsiooniõiguse teemal; kutsub liikmesriike üles kehtestama kohustusliku soospetsiifilise koolituse töötajatele, kes saatjata alaealisi varjupaikades vastu võtavad, samuti saatjata alaealiste intervjuerijatele, otsuste langetajatele ja seadusjärgsetele esindajatele, ning tagama, et liikmesriikide politsei ja õigusorganite töötajad läbiksid korrapäraselt soospetsiifilisi koolitusi; rõhutab, et alaealise eest vastutav isik peab viimast teavitama ja nõustama, kuid saab seejuures õigusabi ainult täiendada, mitte asendada; tuletab meelde, et sõltumata alaealise kodakondsusest või sellest, kas seda tunnustatakse, peab liikmesriik, kus ta viibib, saatjata alaealise eest hoolitsema ja pakkuma talle võimalikult suurt kaitset;

18. et kindlustada alaealiste kaitstes järjepidevus ja võrdsed standardid, palub, et liikmesriigid tagaksid saatjata alaealistele asjakohase kaitse nende staatusest sõltumata ja vastuvõtva riigi kodanikest lastega samadel tingimustel, tagades neile:

- juurdepääsu sobivale majutuskohale: majutuskohas peaksid alati olema korralikud sanitaartingimused, majutuskohat „keskuses” ei tohi kunagi olla suletud keskuses, ja esimestel päevadel peaks see olema keskuses, mis on loodud konkreetselt saatjata alaealiste vastuvõtmiseks; sellele esimesele etapile peaks järgnema stabiilsem majutus; saatjata alaealised tuleks alati täiskasvanutest eraldada; keskused peaksid vastama alaealiste vajadustele ja neis peaksid olema sobilikud vahendid; majutust kasuperekonnas ja lastekülas ja ühist majutust alaealiste sugulaste või lähedaste alaealistega tuleks soodustada, kui see on asjakohane ja alaealine seda soovib;
- vajaliku materiaalse, õigusliku ja psühholoogilise toe pakkumise, niipea, kui alaealine tuvastatakse saatjata alaealisena;
- õiguse haridusele, kutseharidusele ja sotsiaal-hariduslikule nõustamisele ning viivitamatu juurdepääsu sellele; viivitamatult tuleks võimaldada kooliskäimine vastuvõtvas riigis; lisaks sellele peaksid saatjata alaealised võimaluse korral kohe pärast liikmesriigi territooriumile saabumist saama juurdepääsu keelekursustele vastuvõtva riigi asjaomases keeles; liikmesriigid peaksid lihtsustama laste eelnenud õpingute tunnustamist, et võimaldada neile juurdepääsu edasisele haridusele Euroopas;
- õiguse tervisele ja juurdepääsu kohasele esmasele arstiabile; liikmesriigid peaksid lisaks pakkuma kohast arstiabi ja psühholoogilist nõustamist alaealistele, kes on piinamise, seksuaalse kuritarvitamise või teiste vägivallavormide ohvrid; samuti peaksid liikmesriigid pakkuma vajaduse korral eriravi (s.t juurdepääsu rehabilitatsiooniteenustele) alaealistele, kes on olnud mis tahes vormis kuritarvituse, ärakasutamise või julma, ebainimliku ja alandava kohtlemise ohvrid või keda on mõjutanud relvakonfliktid;
- juurdepääsu teabele ja massimeediavahendite kasutamisele (raadio, televisioon, internet), et rahuldada nende suhtlusvajadusi;

Neljapäev, 12. september 2013

- õiguse vabale ajale, sh mängimisele ning huvitegevusega tegelemisele;
- iga saatjata alaealise õiguse oma kultuurilise identiteedi ja väärtuste, sh emakeele edasikasutamisele ja -arendamisele;
- õiguse väljendada ja praktiseerida oma religiooni;

19. tuletab meelde, et kõik menetlused peavad olema kohandatud alaealistele, võttes nõuetekohaselt arvesse nende vanust, küpsusastet ja mõistmisvõimet, ning peavad arvestama laste vajadustega kooskõlas Euroopa Nõukogu suunistega lapsesõbraliku õigusemõistmise kohta, ja kiidab heaks komisjoni tegevuse nende suuniste edendamisel; kogu menetluse käigus tuleb kuulata ja arvesse võtta alaealise seisukohti koostöös koolitatud spetsialistidega, nagu psühholoogid, sotsiaaltöötajad ja kultuuride vahendajad;

20. väljendab heameelt edusammude üle varjupaigaõiguses ja palub liikmesriikidel viia läbi vajalikud õigus- ja haldusreformid, et neid sätteid edukalt rakendada; tuletab siiski meelde, et ELi varjupaigapoliitika peab kohtlema saatjata alaealisi eelkõige kui lapsi ning nõuab seepärast tungival, et liikmesriigid ei kohaldaks saatjata alaealiste puhul kiirmenetlusi ja piirimenetlusi, kui vähegi võimalik; tuletab ka meelde, et juhul, kui saatjata alaealine on esitanud varjupaigataotluse rohkem kui ühes liikmeriigis, ilma et tema perekond viibiks seaduslikult nende liikmesriikide territooriumil, vastutab varjupaigataotluse eest riik, kus alaealine pärast taotluse esitamist viibib, ning kutsub liikmesriike üles juhinduma Euroopa Kohtu otsustest; rõhutab, et saatjata alaealise erivajadusi arvestades on ülimalt tähtis, et tema varjupaigataotlust käsitletak prioriteetsena, nii et otsuse saaks langetada võimalikult kiiresti; kutsub liikmesriike üles arendama oma varjupaigasüsteeme, et rajada ühtlustatud ja lapse huvisid arvestav institutsiooniline raamistik, mis võtab arvesse saatjata alaealiste, eriti inimkaubanduse ohvrite erivajadusi ja mitmesuguseid raskusi;

21. toonitab, et iga saatjata alaealisi puudutav otsus peaks põhinema individuaalsel hinnangul ja olema tehtud lapse parimaid huvisid arvestades;

22. mõistab hukka ebakindlad olukorrad, millesse alaealised täisikka jõudes järsku satuvad; kutsub liikmesriike üles jagama parimaid tavasid ja nägema ette mehhanismid, millega toetada alaealisi täisikka jõudmisel; väljendab heameelt Euroopa Nõukogu tegevuse üle selles valdkonnas ja palub komisjonil lisada oma strateegilistesse suunistesse parimad tavad, mille alusel koostada alaealistele ja nendega koos edasise elu individuaalsed kavad;

23. kutsub liikmesriike üles määratlema iga partneri, eeskätt riigi ja kohalike ametiasutuste, hoolekandeteenuste, noorsootöötajate, perekondade ja seaduslike esindajate ülesanded edasise elu kavade rakendamisel ja seires ning nende kooskõlastamise tagamisel;

24. rõhutab, et peamine eesmärk alates saatjata alaealise saabumisest ELi territooriumile peab olema püsiva lahenduse leidmine tema parimaid huvisid arvestades; tuletab meelde, et lahenduse otsimist tuleb alustada pere taasühendamise võimaluste uurimisest ELis ja väljaspool, tingimusel et see on lapse parimates huvides; rõhutab, et alaealiselt võib küll põhimõtteliselt paluda abi pereliikmete otsimisel, kuid ei tohi kehtida aitamiskohustust, mis oleks rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamisel otsustavaks teguriks; tuletab meelde, et olukordades, kus alaealise või tema pereliikmete elu on ohus, iseäranis siis, kui nad jäid kodumaale, tuleb nende isikutega seotud andmeid koguda, töödelda ja levitada konfidentsiaalselt, et mitte ohustada asjassepuutuvate isikute elu; kutsub liikmesriike ja kõiki nende pädevaid asutusi üles parandama koostööd, eelkõige kõrvaldades kõik bürokraatlikud takistused perede leidmisel ja/või taasühinemisel, ning jagama parimaid tavasid; palub, et komisjon jälgiks direktiivi 2003/86/EÜ (perekonna taasühinemise õiguste kohta), eriti selle artikli 10 lõike 3 rakendamist;

25. palub, et komisjon lisaks strateegilistesse suunistesse parimatel tavadel põhinevad ühtsed standardid tingimuste kohta, mis peavad olema täidetud, enne kui alaealist võib tagasi saata; need standardid peaksid olema terviklikud ja austama lapse parimaid huvisid ning tuginema komisjoni 2011. aastal avaldatud võrdlevale uurimusele alaealiste tagasisaatmise valdkonna tavade kohta, mis sisaldab nimekirja ja parimate tavade kogumikku; tuletab meelde, et ühtegi tagasispõrdumise

Neljapäev, 12. september 2013

otsust ei saa vastu võtta, kui see ei ole lapse parimates huvides, kui see ohustab alaealise või tema perekonna elu, füüsilist ja vaimset tervist või heaolu, turvalisust või põhiõigusi, ning et iga alaealise (ja perekondade taasühinemise korral tema pereliikmete) isiklikku olukorda tuleb arvesse võtta ja põhjalikult hinnata; tuletab meelde, et tagasisaatmise otsuse võib langetada üksnes siis, kui on kindel, et alaealist ootavad tagasipöördumisel turvalised, konkreetset ja kohandatud tingimused, mis austavad tema õigusi ja on seotud taasintegreerimise meetmetega tagasipöördumise riigis; nõuab, et lapse turvalise tagasipöördumise kindlustamiseks loomist liikmesriigid koostöö- ja järelevalvesüsteemi koos päritolu- ja transiitriikidega ning koostöös valitsusväliste, kohalike ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, ning tagaksid alaealiste kaitse ja taasintegreerumise tagasipöördumise järel; märgib, et niisugune kord on tagasipöördumise äärmiselt oluline osa; palub, et direktiivi 2008/115/EÜ, eriti selle artikli 10, artikli 14 lõike 1 punkti c ja lõike 17 hindamisel peaks komisjon eelkõige silmas selle mõju saatjata alaealistele; nõuab, et EL kohustuks parandama oma tegevust selleks, et kaotada kõikjal maailmas võimalikud rändestiiimulid, muu hulgas varajane ja sunniviisiline abielu, kahjulikud traditsioonid, sealhulgas naiste suguelundite moonutamine, ja seksuaalvägivald;

26. rõhutab, et saatjata alaealise integreerimine vastuvõtvasse riiki peab toimuma koos alaealisega ja tema jaoks koostatud edasise elu individuaalse kava alusel, austades täielikult tema etnilist, religioosset, kultuurilist ja keelelist tausta;

27. palub liikmesriikidel kehtestada avaliku sektori asutustele kohustus võtta meetmeid seoses saatjata alaealistega, kes on kerjamise ohvrid; on seisukohal, et alaealiste ärakasutamist seoses kerjamisega tuleks iga hinna eest ära hoida;

o
o o

28. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Euroopa Nõukogule.

P7_TA(2013)0388

Olukord Kongo Demokraatlikus Vabariigis

Euroopa Parlamendi 12. septembri 2013. aasta resolutsioon olukorra kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis (2013/2822(RSP))

(2016/C 093/27)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone,
- võttes arvesse ELi kõrge esindaja Catherine Ashton 30. augusti 2013. aasta avaldust olukorra kohta Põhja-Kivus ning 7. juuni 2012. aasta ja 10. juuli 2012. aasta avaldusi olukorra kohta Ida-Kongos,
- võttes arvesse AKV-ELI parlamentaarse ühisassamblee resolutsiooni ebastabiilsuse ja ebakindluse kohta Ida-Aafrika järvede piirkonnas, eriti Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas, mis võeti vastu assamblee kohtumisel 27.–29. novembrini 2012. aastal Paramaribos (Suriname),
- võttes arvesse nõukogu 22. juuli 2013. aasta järeldusi Ida-Aafrika järvede piirkonna kohta ning 10. detsembri 2012. aasta, 19. novembri 2012. aasta ja 25. juuni 2012. aasta järeldusi olukorra kohta Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2053 (2012) olukorra kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis, resolutsioone 1925 (2010) ja 1856 (2008), millega määratakse kindlaks ÜRO Kongo DV missiooni (Monusco) mandaat, ning resolutsiooni 2098 (2013), millega pikendati Monusco mandaati,